

Pot semblar que la preocupació sobre el canvi climàtic és un tema recent, expressió de les tensions a què ens sotmet la modernitat. El clima canvia i ha canviat contínuament durant tota la història de la terra, però quan ara es parla del canvi climàtic hom es refereix a les variacions del clima associades a les activitats humanes. De fet, fa més de cent anys, l'any 1896, un químic físic suec, Svante Arrhenius, va estudiar què passaria si el contingut de diòxid de carboni de l'atmosfera es doblava. La resposta que va assolir aleshores sobre l'escalfament de l'atmosfera i la seua visió sobre els impactes que comportaria no difereix de les que avui ens aporten les dades de l'IPCC, panel organitzat per la ONU i l'Organització Meteorològica Mundial que consensua l'estat de la ciència oficial en aquesta matèria.

No va ser fins als anys 1950 que la meteorologia va començar a ser una ciència madura, com a conseqüència del seu desenvolupament paral·lel al de l'aviació comercial. El seu progrés va associat al dels ordinadors, que han estat les eines que han permès començar a simular el comportament de l'atmosfera. Tanmateix la climatologia continuava essent la parent pobre que no tenia més interès que l'elaboració d'estadístiques sobre el comportament mitjà del temps meteorològic. Així, els treballs d'Arrhenius van tenir poc ressò i pocs científics es van sentir interessats pels seus plantejaments. No ha estat fins ben entrada la segona meitat del segle XX quan han començat a tenir interès entre la comunitat científica problemes climàtics i quan s'ha intentat entendre

El canvi climàtic

i simular fenòmens com l'aparició i els efectes d'El Niño, o el sorgiment i l'evolució de les tempestes tropicals o de les tempestes de tardor.

La situació de la recerca en climatologia a l'estat espanyol no deixa de reflectir, a nivell general, les mateixes característiques de l'entorn internacional agreujades pel subdesenvolupament general que encara mostra el nostre sistema de recerca. Oficialment, l'actual Instituto Nacional de Meteorologia és el responsable de proveir els serveis associats a la predicció i a la recerca en meteorologia i climatologia. Però aquest ens ha estat, i encara és, una estructura centralitzada i molt burocratitzada, organitzada més com a servei que com a organisme de recerca. No ha actuat, doncs, ni com a element potenciador ni dinamitzador de la recerca en meteorologia i climatologia al nostre país. Tot i l'esforç econòmic que el país ha fet per sortir d'aquest subdesenvolupament durant els darrers vint anys, ni la universitat ni el CSIC han avançat gaire pel que fa a la recerca en meteorologia i climatologia, a causa de les poques disponibilitats de recursos però sobretot per la poca tradició pel que fa a aquests temes, i no han respost a l'empenta que s'ha assolit a nivell internacional. Únicament durant els darrers cinc anys, amb la posada en marxa dels plans nacionals del clima i de recursos naturals, s'ha ajudat a la creació d'incipients grups de recerca climàtica. Com es mostra en l'article que apareix en aquest suplement, comença a haver-hi grups, en general petits, que estudien problemes diversos relacionats amb el canvi climàtic. És molt simptomàtic, però, constatar que en els informes de l'IPCC on hi participen científics de tot el món, la presència de científics dels nostre país es compta amb els dits d'una mà. Malauradament encara és vàlida la frase d'Unamuno: "que inventen ellos."

"L'Instituto Nacional de Meteorologia té una estructura centralitzada i molt burocratitzada, organitzada més com a servei que com a organisme de recerca. No ha actuat, doncs, ni com a element potenciador ni dinamitzador de la recerca en meteorologia i climatologia al nostre país"

Coordinació: Àlex Milian

Assessors editorials: Josep Enric Llebot

Col·laboradors: Gemma Aguilera, Amanda Gascó, Alexandra Martínez

i **Equip Cum Laude:** Oriol Freixenet, Cristina Gaggioli, Eugènia Riera i Enric Violan